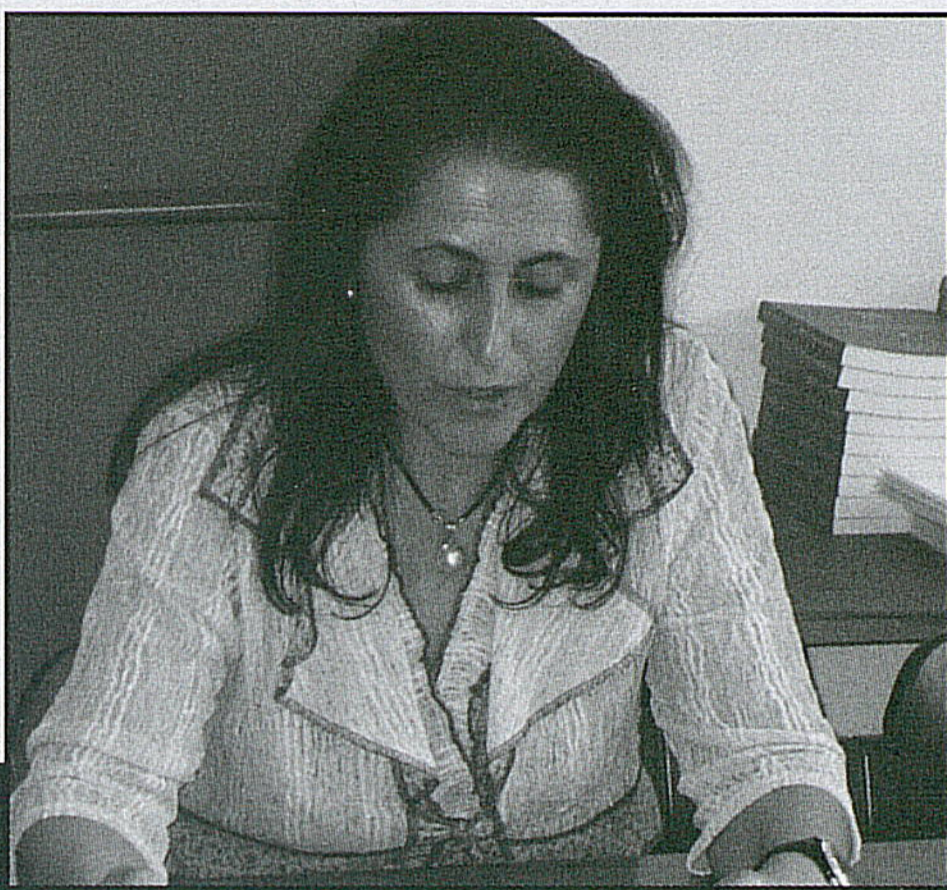

Els mitjans de comunicació a Andorra: el seu rol integrador i socialitzant

Lourdes Font i Puigcernal

Abans d'abordar l'escenari mediàtic andorrà per entendre el títol d'aquesta conferència, és a dir, per trobar els significats dels conceptes d'*integració* i *socialització* vinculats a la comunicació de masses, crec que és important recordar alguns aspectes relacionats amb la matèria i que ens ajudaran a situar-nos.

Per això, penso que és important destacar de quina manera els experts defineixen el procés comunicatiu. Es tracta d'un procés senzill però alhora complex que consisteix en el pas d'un senyal des d'una font, a través d'un transmissor, per un canal, i fins a un destinatari. Quelcom semblant quan enviem un missatge o parlem per telèfon.

Des de sempre la comunicació ha format i continua formant part de la intimitat de les persones. Cal destacar que aquesta comunicació, però, també forma part de la publicitat i de la participació de totes les persones en la societat. La comunicació és una part important de les nostres vides. Diuen que comunicar és existir. Quan parlem amb algú estem comunicant. Aquesta senzilla afirmació ens fa adonar de la importància de la comunicació en cadascun de nosaltres. Aquesta comunicació, permanentment present en el nostre dia a dia, pot ser privada, però també pública. I és aquesta segona la que ens interessa tractar per entendre la seva funció integradora i socialitzant.

El procés de socialització suposa que un individu esdevé part d'una col·lectivitat, de la qual assimila unes pautes culturals i d'identitat amb les quals s'identifica. És com un codi no verbal, no escrit, de caràcter tàcit. Amb la socialització els individus que formen part d'una societat reben un seguit de principis per a l'actuació individual i conjunta amb l'objectiu de ser mobilitzats, refermar-se i sentir-se legitimats. Són missatges que ens arriben per mitjà dels diferents processos de comunicació i que ens fan ser part d'una comunitat amb la qual ens sentim més o menys identificats.

La comunicació de masses és la comunicació pública a través dels *mass media*, o el que és el mateix, dels mitjans de comunicació massius. Uns mitjans que conformen una complexa estructura en el sistema de la comunicació, que ens són quotidians i que ens acompanyen pràcticament a tot arreu: premsa, cinema, música, ràdio, televisió, Internet, telefonia mòbil...

L'objectiu principal dels mitjans de comunicació de massa és difondre un contingut a audiències àmplies, heterogènies i molt disseminades. Els *mass media* són mitjans socials de comunicació dedicats a la producció, circulació, difusió i conservació de missatges d'interès social o públic.

Els mitjans de comunicació tenen un seguit de clares funcions que segons els experts es poden resumir molt breument i a grans trets en la vigilància de l'entorn, la interpretació d'aquest entorn, la socialització i, sobretot, en la formació, informació i entreteniment dels ciutadans.

Avui dia, per posar un exemple, el sistema ens permet escoltar una ràdio d'Austràlia, veure una tele del Marroc, llegir un blog dels Estats Units i fullejar un diari digital d'Alemanya. Les noves tecnologies han estat clau perquè això sigui així. En els últims temps aquesta societat ha evolucionat fins a la societat del coneixement, del saber-ho tot al moment. Es tracta d'una societat no menys limitada, manipulada i redundant que l'anterior però sí més enriquida i àmplia, amb més possibilitats de saber més i no conformar-se amb el primer missatge que li arriba. Podem saber allò que desitgem pràcticament en qualsevol moment i en qualsevol lloc.

La informació és un dret fonamental, tothom n'ha de gaudir i tenir-hi accés, tot i que malauradament moltes vegades es tracti d'una utopia. Els mitjans de comunicació sovint pensen per nosaltres, decideixen per nosaltres, trien allò que consumim o hem de consumir. Els *mass media* ens fan tenir criteri –o no– davant de cada cosa que ens interessa.

El poder dels *mass media* és indiscutible. Es tracta d'un poder ampli –per a molts, és el quart poder– i que es pot interpretar en múltiples sentits. No és l'objectiu d'aquesta xerrada, però, analitzar els usos comercials o interessats que es pot fer dels mitjans de comunicació. El repte, tal com indica el títol de la conferència, és entendre com es pot vehicular aquest poder cap a la socialització i la integració.

A Andorra disposem de diversos mitjans de comunicació propis. Dos diaris de pagament i dos de gratuïts amb els corresponents suplementos; una cadena de televisió pública; unes quantes ràdios; revistes informatives i comercials; publicacions institucionals; portals i pàgines d'Internet; un servei de telecomunicacions... Tot plegat conforma una xarxa completa i competitiva que s'erigeix sobre un escenari comú: el Principat d'Andorra.

A banda dels mitjans autòctons, tenim també una oferta exterior que ens ha fet ser pioners. Des de fa anys al nostre país convivim amb mitjans d'arreu, especialment francesos i espanyols. D'alguna manera, en matèria mediàtica, Andorra s'ha avançat a la globalització gràcies a les seves especificitats. Fins i tot abans que

aquest terme de globalització ens fos familiar. Quan encara no se sentia a parlar d'aquesta globalització, a Andorra ja consumíem mitjans d'arreu. En aquest sentit podríem dir que som pioners, ja que l'oferta internacional de mitjans de comunicació té una llarga tradició al nostre país.

La presència de *mass media* de l'exterior, indubtablement cada cop més gran, respon a la tendència internacional que dibuixa la globalització. Si anys enrere als mitjans autòctons ja els era difícil portar a terme la seva tasca socialitzant i integradora, avui dia aquesta feina indiscutiblement és un repte encara més complicat. Un repte que, tot i ser complex, en general els mitjans andorrans han sabut assolir amb solvència.

Crec que els ciutadans hem de reconèixer obertament els rols integrador i socialitzant dels mitjans de comunicació. Entre tots hem de participar i contribuir a fer que els nostres mitjans consolidin les seves funcions de servei públic i d'interès general.

No podem passar per alt que qualsevol esforç ben invertit en un mitjà de comunicació andorrà serà tan profitós com els esforços que es puguin invertir en campanyes de promoció de la nostra llengua i de defensa de la nostra identitat. Els nostres mitjans de comunicació, aquells que estan fets a Andorra, en clau andorrana i adreçats a tots els ciutadans i les ciutadanes que viuen i treballen al nostre país, han de servir per a quelcom més que per explicar l'actualitat i la informació de proximitat que no trobem en els *mass media* de l'exterior.

Em refereixo que la tasca de socialització, la feina d'integració o la labor de difusió de la idea d'identitat que porten a terme els mitjans de comunicació andorrans és certament efectiva, de la mateixa manera que ho poden ser altres accions igualment profitoses en aquest sentit. Però sens dubte els mitjans de comunicació hi tenen molt a dir i molt a fer.

La capçalera d'un diari o la sintonia d'una ràdio, per posar dos exemples, es poden associar a Andorra amb extrema facilitat. Als ciutadans els serà quotidià i certament accessible identificar-se amb uns colors, unes lletres, uns sons..., un seguit d'elements que els arriben a través dels *mass media*. I els mitjans, amb responsabilitat, han de saber que la seva labor diària és la millor eina per promoure la integració i la socialització de totes les comunitats que conformen la realitat andorrana. Els mitjans de comunicació andorrans, entre altres actors, estan cridats a *fer país*. I els ciutadans hem d'ajudar-los perquè puguin portar a terme aquesta tasca amb la màxima solvència. La identitat d'un país, la seva llengua, la seva cultura, la seva riquesa social i les seves especificitats s'han de defensar i argumentar des de tots els sectors, i molt especialment des del de la informació, la comunicació i el saber. A les escoles del nostre país s'estudien i es transmeten valors relacionats amb la nostra realitat i història. És una labor essencial que porten a terme els professors i educadors, naturalment amb la participació dels pares. En la vida quotidiana, al carrer, a la cafeteria, al lloc de treball, al parc o allà on sigui, els mitjans de comu-

nicació han d'assumir el seu rol educador amb l'objectiu de transmetre valors relacionats amb la nostra realitat i cultura. Els *mass media* serveixen per a més coses que per informar i transmetre missatges comercials. També són capaços de generar opinió, de fer-nos tenir criteri i sobretot de formar-nos com a ciutadans dins d'una comunitat.

Els mitjans de comunicació han de ser, d'alguna manera, part de la nostra formació continuada. Una formació continuada encaminada a ser ciutadans integrats i compromesos amb el nostre país, dirigida a tots els públics sense excloure ningú i amb vocació no tan sols d'estar informats sinó també de sentir-nos part d'un territori que és de tots: Andorra.

Indubtablement els *mass media* hi tenen molt a dir. En la societat de la informació segurament es tracta de la primera i més important eina que els ciutadans tenim a l'abast per promoure quotidianament i sense cap trauma la integració i la socialització de tots i cadascun dels habitants d'Andorra.

Lourdes Font i Puigcernal

*Llevadora i consellera general del Centre Demòcrata Andorrà (CDA)-Segle XXI,
presidenta de la comissió de Sanitat i Medi Ambient del Consell General*